

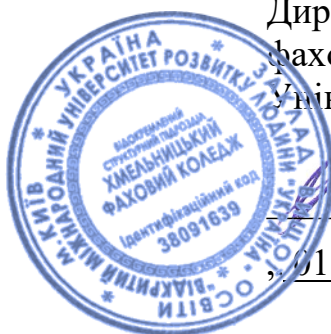
**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

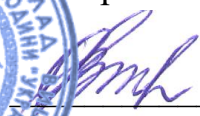
Хмельницький фаховий коледж

Циклова комісія з права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького
фахового коледжу
Університету „Україна”

 Ольга ПОЛЬОВИК
„01” 09 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
OK 2.5 Право соціального захисту та соціальна відповідальність**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма Соціальна робота

(назва освітньої програми)

освітнього рівня фаховий молодший бакалавр

(назва освітнього рівня)

галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) 110 Соціальна робота та консультування

Спеціалізація(ї) _____

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький фаховий коледж

(назва навчально-виховного підрозділу)

Вид дисципліни: обов'язкова

Обсяг, кредитів: 150/5

Форма підсумкового контролю: екзамен

Хмельницький 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Право соціального захисту та соціальна відповідальність»

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів освіти за галуззю знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

спеціальністю 110 Соціальна робота та консультування
„01” вересня 2025 року – 44 с.

Розробники:

Корольчук Тарас Сергійович – викладач циклової комісії з права Хмельницького фахового коледжу

Викладачі:

Корольчук Тарас Сергійович – викладач циклової комісії з права Хмельницького фахового коледжу

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з права

Протокол від „01” вересня 2025 року № 1

Голова циклової
комісії з права

(підпис)

Олена КОЖУШКО
(прізвище та ініціали)

„01” вересня 2025 року

Робочу програму погоджено з керівником робочої групи з розробки та розвитку ОПП «Соціальна робота» (2025 р.)

„01” вересня 2025 року

Керівник робочої групи
з розробки та розвитку
ОПП «Соціальна робота»

Олена КОРАБЛЬОВА

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	20__/20__	20__/20__	20__/20__	20__/20__
Дата засідання циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <https://vo.uu.edu>. за адресою:

<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28260>

<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28261>

(вказати адресу)

Робочу програму навчальної дисципліни перевірено

„01” вересня 2025 року

Завідувач відділу освітньої діяльності

Хмельницького фахового

коледжу

Університету «Україна»

(підпис)

Наталія ЛУЦКЕВИЧ

(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 5	Галузь знань <u>I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення</u>	Вид дисципліни обов'язкова (загальноуніверситетська, обов'язкова чи за вибором здобувача освіти)	
Загальний обсяг годин – 150	Спеціальність <u>110 Соціальна робота та консультування</u>	Цикл підготовки Загальний (загальний чи професійний)	
Модулів – 1	Спеціалізація немає	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 150		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 4 самостійної роботи – 6	Освітній ступінь: фаховий молодший бакалавр	30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		98 год.	140 год.
		Індивідуальні завдання: – 12	
	Вид семестрового контролю: екзамен		
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 34,6% для заочної форми здобуття освіти – 8 %			

Програма дисципліни виконується в повному обсязі незалежно від форми здобуття освіти.

Аудиторне навантаження заочної форми становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів освіти цілісного уявлення про систему правового регулювання соціального захисту населення та соціальної відповідальності в Україні, засвоєнні теоретичних основ і практичних механізмів реалізації соціальних прав людини, набутті знань і навичок застосування норм права соціального забезпечення, а також розвитку правової культури, соціальної свідомості та професійної відповідальності майбутніх фахівців.

Завдання:

- формування у здобувачів освіти системних знань про право соціального захисту як галузь національного права та його місце в правовій системі України;
- вивчення теоретичних засад соціального захисту населення та соціальної відповідальності держави, роботодавців і громадян;
- ознайомлення з джерелами, принципами та механізмами правового регулювання соціального забезпечення;
- аналіз правовідносин у сфері соціального захисту, їх суб'єктного складу та змісту;
- формування розуміння системи органів соціального захисту та їх повноважень;
- засвоєння правових засад загальнообов'язкового державного соціального страхування, соціальних допомог і пенсійного забезпечення;
- вивчення правових механізмів реалізації та захисту соціальних прав людини і громадянина;
- формування уявлення про юридичну та соціальну відповідальність за порушення соціальних прав;
- дослідження ролі соціального партнерства у сфері праці та соціального захисту;
- аналіз особливостей соціального захисту в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій;
- ознайомлення з міжнародними стандартами та європейськими моделями соціального захисту і соціальної відповідальності;
- розвиток практичних навичок застосування норм права соціального захисту у професійній діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- сутність, предмет і метод права соціального захисту та його місце в системі права України;
- основні принципи, джерела та інститути права соціального забезпечення;
- систему соціального захисту населення та повноваження органів, що її реалізують;
- правовий статус суб'єктів соціального захисту та соціальної відповідальності;
- поняття, види й умови надання соціальних допомог, пільг, компенсацій і пенсій;
- правові засади загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- зміст і форми соціальної та юридичної відповідальності у сфері соціального захисту;
- механізми реалізації та захисту соціальних прав людини і громадянина;
- особливості соціального захисту в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій;
- міжнародні стандарти та європейські підходи до соціального захисту і соціальної відповідальності.

вміти:

- застосовувати норми права соціального захисту при вирішенні практичних правових ситуацій;
- аналізувати правовідносини у сфері соціального забезпечення та визначати їх суб'єктний склад;
- тлумачити норми законодавства у сфері соціального захисту та соціальної відповідальності;
- визначати види соціального забезпечення залежно від соціального ризику;
- обґрунтовувати права громадян на отримання соціальних виплат і соціальних послуг;
- оцінювати правомірність дій органів державної влади та роботодавців у сфері соціального захисту;
- застосовувати механізми захисту соціальних прав, у тому числі судові та адміністративні;
- використовувати положення міжнародних актів у сфері соціального захисту;
- формулювати правові висновки та пропозиції щодо вдосконалення системи соціального захисту;
- діяти відповідально та етично у професійній діяльності з урахуванням принципів соціальної відповідальності.

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 5
ОК. 2.5	+	+	+

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

	СК 2
ОК. 2.5	+

Рядок дисципліни в „Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми”

	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 7	ПРН 12	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 17
ОК. 2.5	+	+	+	+	+	+	+

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ. ПРАВОВІДНОСИНИ ТА СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Тема 1. Право соціального забезпечення як галузь права

Поняття права соціального забезпечення та його відмінності від інших галузей права. Основні функції права соціального забезпечення. Соціальні гарантії, що включає право соціального забезпечення. Відмінності між правом соціального забезпечення та трудовим правом. Види соціального забезпечення. Основні завдання галузі права соціального забезпечення. Вплив права соціального забезпечення на життя громадян. Адресати норм права соціального забезпечення. Зв'язок права соціального забезпечення з принципами соціальної справедливості. Міжнародні акти, що впливають на розвиток права соціального забезпечення.

Тема 2. Джерела та принципи права соціального забезпечення

Основні джерела права соціального забезпечення в Україні. Класифікація джерел права соціального забезпечення. Місце Конституції України у системі джерел права соціального забезпечення. Принципи права соціального забезпечення. Вплив принципу рівності на реалізацію соціальних гарантій. Значення принципу соціальної справедливості у праві соціального забезпечення. Роль міжнародного права у формуванні принципів соціального захисту. Відмінності між імперативними та диспозитивними нормами. Прояв принципу солідарності у системі соціального забезпечення. Поєднання національних та міжнародних джерел у регулюванні соціального захисту.

Тема 3. Соціальна відповідальність у системі соціального захисту

Поняття соціальної відповідальності у сфері соціального забезпечення. Рівні соціальної відповідальності: індивідуальна, корпоративна, державна. Види соціальної відповідальності. Зв'язок соціальної відповідальності з правами людини. Реалізація соціальної відповідальності через державні програми. Вплив соціальної відповідальності на трудові відносини. Механізми забезпечення соціальної відповідальності роботодавців. Роль міжнародних стандартів у соціальній відповідальності. Вплив соціальної відповідальності на формування соціального партнерства. Оцінка ефективності реалізації соціальної відповідальності.

Тема 4. Правовідносини у сфері соціального забезпечення

Поняття правовідносин у сфері соціального забезпечення. Сторони правовідносин у сфері соціального забезпечення. Об'єкти правовідносин у соціальному забезпеченні. Права і обов'язки громадян у сфері соціального забезпечення. Участь органів державної влади у правовідносинах соціального забезпечення. Регулювання правовідносин законами та нормативними актами. Цивільно-правові та адміністративно-правові аспекти соціальних прав. Захист порушених прав у сфері соціального забезпечення. Роль колективних договорів у соціальних правовідносинах. Приклади соціальних правовідносин у трудовій сфері.

Тема 5. Правовий статус суб'єктів сфері соціального захисту

Суб'єкти права соціального забезпечення. Права та обов'язки громадян у сфері соціального захисту. Роль органів державного управління у системі соціального захисту. Відповідальність за реалізацію соціальних гарантій. Повноваження органів соціального забезпечення. Юридичні особи як суб'єкти соціального захисту. Особливості правового статусу роботодавців у соціальному захисті. Взаємодія міжнародних організацій із національними суб'єктами. Механізми захисту суб'єктів у соціальному забезпеченні. Роль правового статусу у реалізації соціальної відповідальності.

Тема 6. Трудовий (страховий) стаж і система органів соціального забезпечення

Поняття трудового стажу та його значення для соціального захисту. Види трудового стажу. Обчислення страхового стажу для пенсійного забезпечення. Органи контролю за нарахуванням стажу. Права працівників у сфері соціального страхування. Взаємодія Пенсійного фонду та роботодавців. Зміни у трудовому та страховому стажі за останні роки. Механізми оскарження нарахування стажу. Відмінності стажу для пенсій та інших соціальних виплат. Роль страхового стажу у соціальній безпеці громадян.

Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування. Види державного соціального страхування в Україні. Платники внесків на соціальне страхування. Права застрахованих осіб. Контроль за виконанням страхових зобов'язань. Функції фондів соціального страхування. Визначення розмірів виплат за страховими програмами. Особливості страхування під час війни та надзвичайних ситуацій. Роль державного нагляду у сфері соціального страхування. Реалізація права на страхову допомогу у судовому порядку.

Тема 8. Соціальні допомоги, пільги та компенсації. Пенсійне забезпечення в Україні

Поняття соціальних допомог і пільг. Види соціальних допомог в Україні. Визначення права на пенсію. Види пенсій за законодавством. Механізми надання компенсацій та пільг. Органи, відповідальні за нарахування та виплату пенсій. Регулювання виплат допомог внутрішньо переміщеним особам. Права громадян у разі затримки соціальних виплат. Взаємодія соціальних пільг із податковою системою. Міжнародні стандарти, що впливають на пенсійне забезпечення.

МОДУЛЬ II. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ ТА ЕКОНОМІКИ

Тема 9. Поняття та види соціальної відповідальності

Поняття соціальної відповідальності у сфері праці та економіки. Основні види соціальної відповідальності: індивідуальна, корпоративна, державна. Соціальна відповідальність як складова корпоративної етики. Механізми реалізації соціальної відповідальності в організаціях. Взаємозв'язок соціальної відповідальності з правами людини. Соціальна відповідальність і стале економічне розвиток. Роль соціальної відповідальності у формуванні позитивного іміджу роботодавця. Соціальна відповідальність у трудових відносинах. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності. Практичні приклади реалізації соціальної відповідальності в Україні.

Тема 10. Юридична відповідальність за порушення соціальних прав людини

Поняття юридичної відповідальності за порушення соціальних прав. Види юридичної відповідальності у сфері соціального захисту. Механізми притягнення до відповідальності за порушення соціальних прав. Роль судової системи у захисті соціальних прав. Відповідальність роботодавців за порушення трудових прав. Відповідальність державних органів за недотримання соціальних гарантій. Порушення соціальних прав у контексті надзвичайних ситуацій. Адміністративні, цивільні та кримінальні наслідки порушення соціальних прав. Міжнародний контроль за дотриманням соціальних прав людини. Приклади судової практики щодо порушення соціальних прав.

Тема 11. Соціальна відповідальність роботодавця

Поняття та зміст соціальної відповідальності роботодавця. Обов'язки роботодавця щодо соціального захисту працівників. Соціальна підтримка працівників як елемент корпоративної відповідальності. Вплив соціальної відповідальності на трудові відносини. Практичні механізми забезпечення соціальної відповідальності роботодавця. Роль трудового законодавства у регулюванні соціальної відповідальності. Контроль та нагляд за виконанням

обов'язків роботодавців. Профілактика порушень соціальних прав працівників. Соціальна відповідальність у приватному та державному секторі. Приклади успішної реалізації соціальної відповідальності роботодавців.

Тема 12. Фінансування системи соціального захисту та соціальна відповідальність держави

Джерела фінансування системи соціального захисту. Державна соціальна політика та її фінансове забезпечення. Роль бюджету у забезпеченні соціальних гарантій. Соціальна відповідальність держави перед громадянами. Механізми контролю за ефективністю фінансування соціального захисту. Взаємозв'язок соціальної відповідальності та сталого розвитку держави. Забезпечення соціальної справедливості через фінансування соціальної сфери. Ризики та проблеми недофінансування соціальних програм. Міжнародні практики фінансування соціального захисту. Перспективи розвитку державного фінансування соціального забезпечення.

Тема 13. Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності

Поняття та сутність соціального партнерства. Форми та механізми соціального партнерства. Роль соціального партнерства у забезпеченні прав працівників. Учасники соціального партнерства: держава, роботодавці, профспілки. Соціальне партнерство у врегулюванні трудових конфліктів. Взаємозв'язок соціального партнерства та корпоративної соціальної відповідальності. Міжнародні моделі соціального партнерства. Практичні приклади успішного соціального партнерства. Вплив соціального партнерства на економічну стабільність. Перспективи розвитку соціального партнерства в Україні.

Тема 14. Соціальний захист в умовах війни та надзвичайних ситуацій

Поняття соціального захисту у надзвичайних умовах. Особливості реалізації соціальних прав під час війни. Механізми захисту внутрішньо переміщених осіб. Соціальні виплати та допомоги під час надзвичайних ситуацій. Роль державних органів у забезпеченні соціального захисту у кризових умовах. Взаємодія громадських організацій та держави у кризових ситуаціях. Забезпечення соціальної справедливості під час надзвичайних обставин. Правові аспекти захисту працівників у воєнний час. Міжнародні стандарти соціального захисту під час криз. Перспективи вдосконалення системи соціального захисту у надзвичайних умовах.

Тема 15. Міжнародні стандарти та європейські моделі соціальної відповідальності

Міжнародні стандарти соціальної відповідальності. Вплив міжнародного права на національні системи соціального захисту. Європейські моделі соціальної відповідальності. Порівняння української системи соціального

захисту та європейських моделей. Роль міжнародних організацій у впровадженні соціальних стандартів. Впровадження практик корпоративної соціальної відповідальності. Міжнародні механізми контролю за дотриманням соціальних прав. Рекомендації ЄС щодо фінансування соціального захисту. Взаємозв'язок соціальної відповідальності та сталого розвитку. Перспективи інтеграції європейських стандартів у національну систему соціального захисту.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні:
Вступ до спеціальності та етика соціальної роботи, Історія соціальної роботи, Загальна педагогіка

Міжпредметні зв'язки: Основи психології, Інформаційні технології в галузі, Ведення професійної документації у соціальній роботі

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методик контролю знань	
	денна форма							заочна форма								
	аудиторна							аудиторна								
	у тому числі							у тому числі								
Усього	л.	сем.	пр.	лаб.	інд.	с.р.	Усього	л.	сем.	пр.	лаб.	інд.	с.р.			
															2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Модуль 1																
МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ. ПРАВОВІДНОСИНИ ТА СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ																
Тема 1. Право соціального забезпечення як галузь права	8	2	-	-	-	-	6	14	2		2				10	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 2. Джерела та принципи права соціального забезпечення	8	2	-	-	-	-	6	10							10	
Тема 3. Соціальна відповідальність у системі соціального захисту	8	2	-	-	-	-	6	10							10	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 4. Правовідносини у сфері соціального забезпечення	10	2	-	2	-	-	6	10							10	
Тема 5. Правовий статус суб'єктів сфері соціального захисту	12	2	-	2	-	-	8	8							8	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: складання есе
Тема 6. Трудовий (страховий) стаж і система органів соціального забезпечення	8	2	-	2	-	-	4	6							6	
Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	8	2	-	2	-	-	4	6							6	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: Складання порівняльної таблиці
Тема 8. Соціальні допомоги, пільги та компенсації. Пенсійне забезпечення в Україні	8	2	-	2	-	-	4	6							6	
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	2							2	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	72	16	-	10	-	-	46	72	2	2	2	2	2	2	68	

МОДУЛЬ II. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ ТА ЕКОНОМІКИ													
Тема 9. Поняття та види соціальної відповідальності	9	2	-	2	-	-	5	14	2	2		10	АР: опитування СР: письмове завдання для
Тема 10. Юридична відповідальність за порушення соціальних прав людини	12	2	-	-	-	-	10	10				10	самостійного опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 11. Соціальна відповідальність роботодавця	9	2	-	2	-	-	5	10				10	АР: опитування СР: письмове завдання для
Тема 12. Фінансування системи соціального захисту та соціальна відповідальність держави	9	2	-	2	-	-	5	10				10	самостійне опрацювання ІР: підготовка та проведення презентації
Тема 13. Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності	9	2	-	2	-	-	5	8				8	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: складання картки рухової активності
Тема 14. Соціальний захист в умовах війни та надзвичайних ситуацій	9	2	-	2			5	6				6	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання
Тема 15. Міжнародні стандарти та європейські моделі соціальної відповідальності	9	2	-	2	-	-	5	8	2	-		6	ІР: підготовка та проведення презентації
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	2				2	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 2	68	14	-	12	-	-	42	68	4	4		60	
Усього годин	140	30	-	22	-	-	88	140	6	4		130	
ІНДЗ	10	-	-	-	-	-	10	10				10	ІНДЗ: реферат
Усього годин	150	30	-	22	-	-	98	150	6	4		140	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни „Право соціального захисту та соціальна відповідальність”

Разом: Разом: 150 год., лекції – 30 год., практичні заняття – 22 год., самостійна робота – 98 год.

Модулі	Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2						
Назва модуля	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ. ПРАВОВІДНОСИНИ ТА СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ								СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ ТА ЕКОНОМІКИ						
Кількість балів за модуль	39 балів								39 балів						
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Теми лекцій	Право соціального захисту як галузь права	Джерела та принципи права соціального захисту	Соціальна відповідальність у системі соціального захисту	Правовідносини у сфері соціального захисту	Правовий статус суб'єктів соціального захисту	Трудовий (страховий) стаж і система органів соціального захисту	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	Соціальні допомоги, пільги та компенсації. Пенсійне забезпечення в Україні	Поняття та види соціальної відповідальності	Юридична відповідальність за порушення соціальних прав людини	Соціальна відповідальність роботодавця	Фінансування системи соціального захисту та соціальна відповідальність держави	Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності	Соціальний захист в умовах війни та надзвичайних ситуацій	Міжнародні стандарти та європейські моделі соціальної відповідальності
Теми практичних занять				Правовідносини у сфері соціального захисту	Правовий статус суб'єктів соціального захисту	Трудовий (страховий) стаж і система органів соціального захисту	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	Соціальні допомоги, пільги та компенсації. Пенсійне забезпечення в Україні	Поняття та види соціальної відповідальності		Соціальна відповідальність роботодавця	Фінансування системи соціального захисту та соціальна відповідальність держави	Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності	Соціальний захист в умовах війни та надзвичайних ситуацій	Міжнародні стандарти та європейські моделі соціальної відповідальності
Самостійна робота	9 балів		15 балів					6 балів		9 балів			6 балів		
ІНДЗ	12 балів														
Види поточного контролю	Модульні контрольні роботи (10 балів)														
Підсумковий контроль	Екзамен														

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правовідносини у сфері соціального забезпечення	2
2	Правовий статус суб'єктів сфері соціального захисту	2
3	Трудовий (страховий) стаж і система органів соціального забезпечення	2
4	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	2
5	Соціальні допомоги, пільги та компенсації. Пенсійне забезпечення в Україні	2
6	Поняття та види соціальної відповідальності	2
7	Соціальна відповідальність роботодавця	2
8	Фінансування системи соціального захисту та соціальна відповідальність держави	2
9	Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності	2
10	Соціальний захист в умовах війни та надзвичайних ситуацій	2
11	Міжнародні стандарти та європейські моделі соціальної відповідальності	2
Разом		22

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 60-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4.3.2. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачами освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**3 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**3 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**4 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**7 балів**);
- Участь у науковій студентській конференції (**4 бали**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**4 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **12 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Поняття, види та загальна характеристика допомог із соціального забезпечення.
2. Умови та порядок призначення окремих видів соціальних допомог сім'ям з дітьми.
3. Захист за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
4. Допомога по безробіттю в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.
5. Допомоги на поховання.

6. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
7. Державні соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам.
8. Державна соціальна допомога на догляд. Виплата соціальної допомоги і допомоги на догляд.
9. Стаціонарне соціальне обслуговування.
10. Сприяння у працевлаштуванні інвалідів.
11. Правовий статус та соціальний захист ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ.
12. Соціальний захист дітей війни.
13. Суб'єкти та об'єкти правовідносин соціального забезпечення
14. Юридичні факти як підстава виникнення правовідносин соціального забезпечення
15. Особливості соціально-забезпечувальних правовідносин у період воєнного стану
16. Правовий статус органів соціального захисту населення в Україні
17. Роль органів місцевого самоврядування у сфері соціального захист
18. Облік страхового стажу в системі Пенсійного фонду України
19. Система органів соціального забезпечення: структура та повноваження
20. Проблеми та перспективи розвитку соціального страхування в Україні
21. Юридична та соціальна відповідальність: співвідношення понять
22. Гарантії соціального захисту працівників як обов'язок роботодавця
23. Державний бюджет як джерело фінансування соціальних програм
24. Соціальне забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей
25. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб в Україні
26. Європейські моделі соціальної держави: порівняльний аналіз
27. Адаптація законодавства України до європейських стандартів соціальної відповідальності
28. Міжнародні стандарти соціального захисту (ООН, МОП)
29. Європейська соціальна хартія та її значення для України
30. Особливості соціального захисту населення в умовах воєнного стану
31. Соціальне забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей
32. Фінансові основи системи соціального захисту населення
33. Державний бюджет як джерело фінансування соціальних програм
34. Система соціальних допомог в Україні: види та порядок надання
35. Пільги та компенсації як форма соціального захисту населення

Додаткові курси в рамках ІНДЗ

<https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>
<https://ed-era.com/courses/>
<https://www.enableme.com.ua/ua/article/najkrasi-bezkostovni-onlajn-kursi-dla-ukrainciv-11573>
<http://www.nbu.gov.ua/>

Критерії оцінювання ІНДЗ (дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	2 бали
3.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	4 бали
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	2 бали
Разом		12 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 12-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
10 – 12 та більше	відмінно	5	A	відмінно
7 – 9	добре	4	BC	добре
4-6	задовільно	3	DE	задовільно
0-3	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.3. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ. ПРАВОВІДНОСИНИ ТА СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ		
1	Право соціального забезпечення як галузь права	6
2	Джерела та принципи права соціального забезпечення	6
3	Соціальна відповідальність у системі соціального захисту	6
4.	Правовідносини у сфері соціального забезпечення	6
5.	Правовий статус суб'єктів сфері соціального захисту	8
6.	Трудовий (страховий) стаж і система органів соціального забезпечення	4
7.	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	4
8.	Соціальні допомоги, пільги та компенсації. Пенсійне забезпечення в Україні	4
Модульний контроль		2
Модуль 2. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ ТА ЕКОНОМІКИ		
9.	Поняття та види соціальної відповідальності	5
10.	Юридична відповідальність за порушення соціальних прав людини	10
11.	Соціальна відповідальність роботодавця	5
12.	Фінансування системи соціального захисту та соціальна відповідальність держави	5
13.	Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності	5
14.	Соціальний захист в умовах війни та надзвичайних ситуацій	4
15.	Міжнародні стандарти та європейські моделі соціальної відповідальності	4
Модульний контроль		2
ІДНЗ		12
Разом		98

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ. ПРАВОВІДНОСИНИ ТА СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ			
Тема 1. Право соціального забезпечення як галузь права (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	I-II

Тема 2. Джерела та принципи права соціального забезпечення (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		
Тема 3. Соціальна відповідальність у системі соціального захисту (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	III-IV
Тема 4. Правовідносини у сфері соціального забезпечення (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		
Тема 5. Правовий статус суб'єктів сфери соціального захисту (8 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	V - VI
Тема 6. Трудовий (страховий) стаж і система органів соціального забезпечення (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		
Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	VII
Тема 8. Соціальні допомоги, пільги та компенсації. Пенсійне забезпечення в Україні (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		
Підсумкова модульна контрольна робота (46 год.)	Тестування	5	VIII
<i>Всього: 46 год.</i>	<i>Всього: 17 балів</i>		
Модуль 2. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ ТА ЕКОНОМІКИ			
Тема 9. Поняття та види соціальної відповідальності (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	IX
Тема 10. Юридична відповідальність за порушення соціальних прав людини (10 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		
Тема 11. Соціальна відповідальність роботодавця (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	X
Тема 12. Фінансування системи соціального захисту та соціальна відповідальність держави (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		
Тема 13. Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності (5 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	XI - XII
Тема 14. Соціальний захист в умовах війни та надзвичайних ситуацій (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		
Тема 15. Міжнародні стандарти та європейські моделі соціальної відповідальності (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	3	XIII
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	XIV
<i>Всього: 40 год.</i>	<i>Всього: 17 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 12 год.	Реферат	12	XV
<i>Разом: 98 год.</i>	<i>Разом: 46 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

Дисципліна «Право соціального захисту та соціальна відповідальність» включає такі види занять, як лекції, семінарські (практичні) заняття, а також індивідуальну роботу, самостійну роботу та модульний контроль.

Вивчення кожної теми рекомендується почати з ознайомлення з тематичним планом, який містить структуру курсу, планами семінарських та практичних занять, завданнями для самостійної роботи та тематикою рефератів, доповідей.

У результаті здобувач освіти отримує уявлення про завдання, яке він має виконати під час вивчення навчальної дисципліни, а також методичні рекомендації для самостійного опрацювання матеріалу та підготовки до занять з метою засвоєння основних знань, сформульованих на підставі сучасних досягнень науки, теоретичних положень і новітнього законодавства України.

Лекційні заняття являють собою найбільш економічний спосіб передачі й засвоєння навчальної інформації, зокрема щодо розуміння найсуттєвіших чи проблемних питань теорії та чинного законодавства, вони проводяться переважно з використанням мультимедійного проєктора, що підвищує ефективність засвоєння матеріалу, робить його доступнішим, сприяє активізації роботи здобувачів освіти.

На семінарські (практичні) заняття виносяться найбільш складні проблеми, які націлюють здобувачів освіти на всебічне і дискусійне обговорення тем. Для повного оволодіння теоретичним і нормативним матеріалом з відповідного розділу (теми) необхідно опрацювати матеріали з правознавства, які публікуються в періодичних виданнях, з'являються на відповідних сайтах інтернету, та слідкувати за змінами у законодавстві України.

При підготовці до практичних занять здобувачі освіти можуть скористатися консультацією науково-педагогічних працівників кафедри. Крім того, ознайомитися з кафедральними дидактичними матеріалами та методичними розробками, а також із навчальною та науковою літературою, яка є в наявності в бібліотеці Інституту та інших бібліотеках закладів освіти.

Сформульовані в навчально-методичному комплексі контрольні питання до кожного практичного заняття доцільно постійно використовувати для самоконтролю стану готовності до модульного контролю.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

З метою більш ефективної активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти при вивченні навчальної дисципліни «**Право соціального захисту та соціальна відповідальність**» можуть також використовуватись: **лекції із проблемних питань, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації тощо.**

Кожен із видів методик застосовується викладачем на власний розсуд. При цьому слід враховувати рівень підготовленості групи, кількість здобувачів освіти, їхнє бажання брати участь у тому чи іншому виді методик активізації процесу навчання, а також особливості конкретної дисципліни.

Лекції із проблемних питань покликані сприяти розвитку логічного мислення здобувачів освіти і характеризуються тим, що коло питань теми може обмежуватися двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних закладів освіти з роздачею під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків із питань, що розглядаються.

При читанні лекцій можуть даватись питання для самостійного їх осмислення. Семінари-дискусії (колоквиуми) проводяться для того, щоб сприяти обміну думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвинути мислення, допомагати формуванню поглядів і переконань, виробити вміння формулювати думки й висловлювати їх, вміння прислухатись до точки зору опонентів і «чути їх», навчитись оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації проводяться у формі виступів за результатами виконання письмових завдань, із науково-навчальними тезами, рефератами, доповідями перед аудиторією тощо, що також доцільно використовувати для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, демонстрації нових наукових поглядів, оригінальних висновків та пропозицій.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

–Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

–Методика викладання навчальної дисципліни – вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для

таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чуять мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовлення.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна «Право соціального захисту та соціальна відповідальність» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності здобувачів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	зараховано	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	не зараховано	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. обов'язкові					
1.1. Робота на семінарському і практичному занятті	3	5	15	6	18
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	3	8	24	7	21
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Разом			44		44
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 88					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором здобувача не більше 12 балів)					
2.1. Конспект із теми (модуля) за заданим планом					1
2.2. Конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно					1
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки					1
2.4. Повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (без рекомендації викладача)					4
2.5. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе					2
2.6. Проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни					1
2.7. Дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу)					10
Разом					12
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 12					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100					

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Право соціального забезпечення як галузь права: поняття, предмет, метод і місце в системі права України.
2. Джерела права соціального забезпечення та їх характеристика.
3. Принципи права соціального забезпечення та їх значення.
4. Соціальна відповідальність у системі соціального захисту населення.
5. Поняття та види правовідносин у сфері соціального забезпечення.
6. Структура правовідносин соціального забезпечення.
7. Правовий статус громадян як суб'єктів соціального захисту.
8. Правовий статус органів, що здійснюють соціальний захист населення.
9. Поняття, види та значення трудового і страхового стажу.
10. Система органів соціального забезпечення в Україні.
11. Поняття та принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
12. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.
13. Соціальні допомоги, пільги та компенсації: поняття та правове регулювання.
14. Пенсійне забезпечення в Україні: поняття, види та порядок призначення пенсій.
15. Поняття соціальної відповідальності та її основні види.
16. Співвідношення соціальної та юридичної відповідальності.
17. Юридична відповідальність за порушення соціальних прав людини.
18. Соціальна відповідальність роботодавця у сфері праці.
19. Фінансування системи соціального захисту населення в Україні.
20. Соціальна відповідальність держави у сфері соціального захисту.
21. Соціальне партнерство як форма реалізації соціальної відповідальності.
22. Роль колективних договорів і угод у системі соціального партнерства.
23. Особливості соціального захисту населення в умовах воєнного стану.
24. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб та осіб, постраждалих внаслідок війни.
25. Міжнародні стандарти соціального захисту та соціальної відповідальності.
26. Європейські моделі соціальної відповідальності та можливості їх застосування в Україні.
27. Конституційні гарантії соціальних прав людини і громадянина в Україні.
28. Право на соціальний захист як складова системи прав людини.
29. Механізм реалізації та захисту соціальних прав громадян.

30. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту.

31. Соціальні ризики як підстава виникнення права на соціальне забезпечення.

32. Адміністративно-правове регулювання у сфері соціального захисту населення.

33. Судовий захист соціальних прав громадян в Україні.

34. Соціальний захист осіб з інвалідністю в Україні.

35. Соціальний захист сімей з дітьми та малозабезпечених осіб.

36. Перспективи розвитку системи соціального захисту та соціальної відповідальності в Україні.

37. Соціальний захист безробітних та правове регулювання зайнятості населення.

38. Правове регулювання надання житлових субсидій і соціальних виплат.

39. Соціальне забезпечення осіб похилого віку в Україні.

40. Соціальний захист ветеранів війни та членів їхніх сімей.

41. Соціальне забезпечення військовослужбовців та осіб, прирівняних до них.

42. Роль недержавних організацій у системі соціального захисту населення.

43. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні.

44. Соціальні послуги: поняття, види та правові засади надання.

45. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії.

46. Контроль і нагляд у сфері соціального захисту населення.

47. Відповідальність органів державної влади за порушення законодавства у сфері соціального захисту.

48. Вплив соціально-економічних факторів на розвиток системи соціального захисту.

49. Адаптація законодавства України у сфері соціального захисту до права Європейського Союзу.

50. Сучасні виклики та напрями реформування системи соціального захисту в Україні.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти на екзамені

Поточне тестування та самостійна робота																	ІНДЗ	Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	M1	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	МК 2	12	Не більше 40	100
3	3	3	6	6	6	6	6	5	6	3	6	6	6	6	6	5			

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

БІЛЕТИ ДО ЕКЗАМЕНУ

**Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”
Хмельницький фаховий коледж
Циклова комісія з права**

Освітній ступінь: фаховий молодший бакалавр

Усі спеціальності: 110 Соціальна робота та консультування

Семестр: II

Навчальна дисципліна: Право соціального захисту та соціальна відповідальність

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Поняття та види джерел право соціального захисту
2. Соціальна відповідальність роботодавця
3. Правовий статус громадян як суб'єктів соціального захисту
- 4.

затверджено на засіданні циклової комісії з права
протокол №1 від „01” вересня 2025 року.

Голова циклової комісії _____ **Олена КОЖУШКО**

Екзаменатор _____ **Тарас КОРОЛЬЧУК**

Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 40-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи здобувачів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Тести до модульного контролю.
8. Питання до заліку.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

1. Поняття права соціального захисту: презентація. URL : <https://ppt-online.org/5233> (дата звернення 31.08.2025)
2. Розвиток системи соціальних послуг в Україні в умовах децентралізації: презентація . URL : [iser.org.ua > uploads > files](http://iser.org.ua/uploads/files) (дата звернення 31.08.2025)
3. Соціальне забезпечення. URL : <https://svitppt.com.ua/sociologiya/socialne-zabezpechennya.html> (дата звернення 31.08.2025)

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із порушеннями слуху та опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із порушеннями зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

Акт про нещасний випадок — це офіційний документ, який засвідчує факт нещасного випадку, що стався з людиною при виконанні обов'язків, передбачених трудовим договором, який є підставою для встановлення інвалідності внаслідок трудового каліцтва.

Багатодітні матері — це жінки, які народили п'ять чи більше дітей і виховували їх до восьмирічного віку.

Будинки-інтернати для людей похилого віку та інвалідів — це установи, що здійснюють матеріально-побутове обслуговування людей похилого віку та інвалідів, які потребують догляду і не мають працездатних дітей та родичів, котрі за законом повинні їх утримувати.

Ветерани війни — це особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав. До ветеранів війни належать учасники бойових дій, інваліди війни, учасники війни.

Ветерани праці — це громадяни, які сумлінно працювали в народному господарстві, державних установах, організаціях та об'єднаннях, мають визначений трудовий стаж і вийшли на пенсію.

Вислуга років — це особливий вид спеціального стажу окремих категорій працівників, який передбачає пільгове пенсійне захисту у зв'язку з утратою професійної працездатності й виходом на пенсію до настання віку, який дає право на пенсію за віком.

Група інвалідності — ступінь постійної чи тривалої втрати працездатності.

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям — це щомісячна допомога, яка надається малозабезпеченим сім'ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

Державні соціальні гарантії — це мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму.

Державні соціальні стандарти — це встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій.

Допомоги — це грошові виплати (крім пенсій) громадянам у випадках, передбачених законами про соціальне страхування чи про державну соціальну допомогу.

Загальний трудовий стаж — це сумарна тривалість трудової та іншої суспільно корисної діяльності незалежно від перерв.

Застрахованою є фізична особа, на користь якої здійснюється загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, — це матеріальне забезпечення громадян у зв'язку з утратою заробітної плати (доходу) в разі тимчасової втрати працездатності, вагітності та пологів, догляду за малолітньою дитиною, часткова компенсація витрат, пов'язаних з народженням дитини, смертю застрахованої особи або членів її сім'ї.

Інвалід — це особа зі стійким розладом функцій організму, зумовленим захворюванням, наслідком травм, або з уродженими дефектами, що призводить до обмеження життєдіяльності, до потреби в соціальній допомозі та захисті.

Інваліди війни — це військовослужбовці, партизани, підпільники, працівники, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних (або пов'язаних з ними) під час захисту Батьківщини в період Великої Вітчизняної та громадянської воєн, у період ведення бойових дій у мирний час на території інших держав.

Інваліди з дитинства — це особи, у яких інвалідність настала після виповнення 16 років і до початку трудової діяльності.

Інвалідність — це довгочасна чи постійна втрата працездатності або значна обмеженість її.

Інвалідність внаслідок загального захворювання — це інвалідність, причиною якої не є трудове каліцтво чи професійне захворювання.

Малозабезпечена сім'я — це сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний прибуток, нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

Мінімальний розмір пенсії — це гарантований державою найменший рівень пенсії на місяць.

Неперервний трудовий стаж — це тривалість останньої неперервної діяльності працівника на тому самому підприємстві, в установі, організації, в який може зараховуватися час попередньої роботи у визначеному порядку.

Пенсії — це щомісячні виплати громадянам зі спеціальних фондів у випадках старості, інвалідності, вислуги років, втрати годувальника.

Пенсія в разі втрати годувальника — це щомісячна виплата з Пенсійного фонду, призначена у зв'язку з утратою годувальника непрацездатним членам його сім'ї, які знаходяться на його утриманні, у розмірах, співвідносних із заробітком годувальника.

Пенсія з інвалідності — це виплата зі спеціальних фондів у зв'язку з довгочасною чи постійною фізичною втратою працездатності.

Пенсія за віком — це виплата громадянам зі спеціальних фондів після досягнення ними визначеного віку і за наявності відповідного загального трудового стажу.

Пенсії за вислугу років — це пенсії, встановлені окремим категоріям громадян, зайнятих на роботах, виконання яких призводить до втрати професійної працездатності або придатності до настання віку, який дає право на пенсію за віком.

Потерпілі від Чорнобильської катастрофи — це громадяни, включаючи дітей, які зазнали впливу радіоактивного опромінення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Право соціального захисту — це система правових норм, які регулюють відносини щодо захисту громадян у старості, у разі непрацездатності, відносини материнства та дитинства, державної допомоги сім'ї, а також тісно пов'язані з ними процедурні та процесуальні відносини.

Правовідносини у сфері соціального захисту — це врегульовані нормами права фактичні відносини з приводу надання грошових виплат, послуг, пільг, які виникають між державними органами і фізичними особами, що мають на них право.

Прожитковий мінімум — це вартісна величина достатнього для захисту нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

Прожитковий мінімум для сім'ї — визначена для кожної сім'ї залежно від її складу сума прожиткових мінімумів, розрахованих та затверджених відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум».

Професійне захворювання — це таке захворювання працівника, причиною якого є шкідливий вплив умов праці, притаманних даній професії.

Середній заробіток — це обчислений за спеціальними правилами розмір заробітної плати працівника, що відображає регулярні виплати, обумовлені системами оплати праці, і є типовим, нормальним для даного працівника. 36.

Система права соціального захисту — це науково обґрунтований, об'єктивно існуючий зв'язок інститутів і норм, що становлять самостійну галузь права.

Соціальний захист можна визначити як організаційно-правову діяльність держави щодо матеріального забезпечення, соціального утримання, обслуговування, в тому числі медичного, за рахунок спеціально створених фінансових джерел осіб, що зазнали соціального ризику, внаслідок якого втратили здоров'я та (або) засоби для існування і не можуть матеріально забезпечити себе та своїх утриманців.

Соціальний захист непрацездатних громадян — це система засобів, установлених державою для реалізації конституційного права на відповідний вид пенсії, допомоги, соціальних пільг.

Спеціальний трудовий стаж — це сумарна тривалість трудової та іншої суспільно корисної діяльності, виокремлена із загального стажу за її змістом або за умовами праці, в тому числі й кліматичними.

Страховий випадок — це подія, з настанням якої у застрахованої особи або членів її сім'ї виникло право на отримання матеріального захисту або соціальних послуг.

Страховий стаж — це сумарна тривалість періодів трудової діяльності застрахованої особи протягом її життя, за які сплачувалися страхові внески.

Страхувальниками за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням є роботодавці та застраховані особи, якщо інше не передбачено законами України.

Територія радіоактивного забруднення — це територія, яка зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи і на якій виникло стійке забруднення навколишнього середовища радіоактивними речовинами понад доаварійний рівень, що потребує вжиття заходів щодо радіаційного захисту населення та інших спеціальних втручань, спрямованих на обмеження додаткового опромінення населення, зумовленого Чорнобильською катастрофою, та захисту його нормальної господарської діяльності.

Тимчасова непрацездатність — це неможливість через стан здоров'я виконувати роботу впродовж відносно короткого проміжку часу.

Трудове каліцтво — це ушкодження здоров'я працівника внаслідок нещасного випадку, пов'язаного з виконанням трудових обов'язків.

Трудовий стаж — це час трудової або іншої суспільно корисної діяльності працівника, що включає час роботи і час відпочинку та відповідно оплачується у визначеній формі, юридичне значення якого полягає в існуванні прямої залежності між тривалістю трудового стажу та розміром соціальних виплат.

Утримання — це повне утримання людини чи надання їй допомоги, що є постійним і основним джерелом засобів для існування.

Учасники бойових дій — це особи, які брали безпосередню участь у виконанні бойових завдань як у воєнний, так і в мирний час.

Учасники війни — це військовослужбовці, трудівники тилу та інші особи, які не брали безпосередньої участі у бойових діях.

Учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС — це громадяни, які брали безпосередню участь у ліквідації аварії та її наслідків.

8.3 Рекомендована література

Основна:

1. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьВДУВС, 2020. 536 с
2. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г.І. Чанишева, І.В. Лагутіна, К.В. Бориченко, В.С. Тарасенко, Є.В. Краснов, О.С. Щукін, А.О. Гудзь, О.В. Корнілова; за заг. ред. Г.І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.
3. Право соціального захисту : навч.-метод. посібник. / М.І. Боднарук, О.Я. Орловський, А.В. Бурка. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184с.
4. Право соціального захисту : навч. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти галузі знань 08 – Право, спец. 081 – Право [Електронне видання] / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко [та ін.] ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 202 с.
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09 липня 2003 року № 1058-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 49-51. ст. 376.
6. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2–3. 11 с.
7. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09 липня 2003 року № 1057-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 47-48. ст. 372.
8. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України від 01 червня 2000 року № 1767-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 35. ст. 289.
9. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія, принципи, практика / Вячеслав Манукян. Київ : Норма права, 2023. 596 с.
10. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
11. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042
12. Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
14. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

Допоміжна:

1. Медвідь Андрій. Гарантування прав людини на життя, свободу та справедливий суд Європейською конвенцією 1950 року і Конституцією України: порівняльно-правові аспекти : монографія. Львів : Растр-7, 2020.
2. Бурдоносова М. А., Заяць Н. В., Озель В. І. Гарантії прав і свобод людини в Україні у контексті сучасних викликів : Монографія. Алерта. 2025. 122 с.
3. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія. Принципи. Практика / В'ячеслав Манукян; Київ: Норма права, 2023. 596 с.
4. Хартія прав людини : збірник законодавчих актів. Київ : «Правова єдність» редакція юридичних видань: Алерта, 2021.
5. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
6. Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки // Постанова КМУ від 04.03.2023 року №220

Перелік періодичних видань

Назва видання	Засновник Дані про видання	Анотація	URL-адреса архіву номерів у PDF-форматі
Успіхи і досягнення в науці	Засновники журналу: Інститут держави і права імені В.М.Корецького НАН України, Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління, Видавнича група «Наукові перспективи». Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Християнської академії педагогічних наук України. Рік з'ясування 2024, періодичність виходу – щомісячно, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та	Електронний науковий періодичний журнал “Успіхи і досягнення у науці” публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів гуманітарних, соціальних, поведінкових наук, освіти, права, а, також, управління та адміністрування з метою їх впровадження у сучасний освітній простір.	https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/index

	адміністрування; 073 Менеджмент, 076 Підприємництво та торгівля, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 051 Економіка. серійний номер ISSN 3041-1254 Online .		
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО	ВНЗ «Ужгородський національний університет», виходить шість разів на рік, спеціальності: 081 – Право та 293 – Міжнародне прав, Ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R30-04768, категорія Б, ISSN: 2307-3322 (Print). ISSN: 2664-6153 (Online), рік заснування 2003.	У збірнику публікуються науково-теоретичні та практичні матеріали з актуальних загальнотеоретичних та галузевих правових питань, правозастосовної практики, пропозиції до законодавства, зарубіжний правовий досвід конституційної, судово-правової та адміністративно- правової реформ.	https://visnyk-juris-uzhnu.com/
Актуальні питання в сучасній науці	Засновники журналу: громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (ЄДРПОУ – 39826738), громадська наукова організація "Асоціація науковців України" (ЄДРПОУ – 42392288) та Науковий парк Національного авіаційного університету (НП НАУ) (ЄДРПОУ – 44652237). Журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281	Науковий рецензований журнал з відкритим доступом, який публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір.	https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index

	Публічне управління та адміністрування). ISSN: 2786-6300 print. Виходить щомісячно.		
Аналітично-порівняльне правознавство	Електронне наукове фахове видання, засноване кафедрою конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ “Ужгородський національний університет”, категорія Б. Спеціальності: 081 – Право та 293 – Міжнародне право, виходить 6 разів на рік, Індекс міжнародного центру періодичних видань ISSN: 2788-6018 (online). Рук заснування 2021.	Метою журналу є аналітичне та порівняльне дослідження правових явищ, інститутів і процесів у національному та міжнародному вимірах, сприяння розвитку сучасної правової науки, інтеграції українських наукових результатів у світовий академічний простір. Видання є платформою для фахових публікацій науковців, практиків, здобувачів освіти й експертної спільноти, які займаються проблематикою конституційного, міжнародного, порівняльного та інших напрямів правознавства.	https://app-journal.in.ua/zasnovniki

8.4. Інформаційні ресурси

1. Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” : вебсайт. URL : <https://uu.edu.ua>
2. Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” : платформа інтернет-підтримки навчального процесу moodle. URL : <https://vo.uu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : https://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html
4. Правознавець. Електронна бібліотека юридичної літератури URL : <http://www.pravoznavec.com.ua>
5. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого (парламентська). URL : <http://nlu.org.ua/>
6. Нормативна база освітнього процесу у ЗВО та передвищої освіти. URL : www.rada.gov.ua
7. Хмельницький інститут соціальних технологій Університету „Україна” : вебсайт. URL : <https://hist.km.ua>
8. Студентська електронна бібліотека "Читалка". URL : <http://chitalka.info>

9. Електронна бібліотека Князева. URL : <http://www.ebk.net.ua>
10. Наукова бібліотека Національного університету «Одеська юридична академія». URL : <http://lib.onua.edu.ua/>
11. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй. URL : <https://www.un.org/>.
12. Офіційний сайт Ради Європи. URL : <https://www.coe.int/en/web/portal/home>.
13. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини. URL : <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/rus&c>.
14. Верховна Рада України (офіційний портал) URL : <http://portal.rada.gov.ua/>
15. Верховний Суд України (інформаційний сервер) URL : <http://www.scourt.gov.ua/>
16. Вища рада юстиції (офіційний сайт) URL : <http://www.vru.gov.ua/>
17. Вищий адміністративний суд України (офіційний веб-сайт) URL : <http://www.vasu.gov.ua/>
18. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ URL : <http://sc.gov.ua/>
19. Європейський суд з прав людини (офіційний веб-портал) URL : <http://www.echr.coe.int/echr/>
20. Міністерство соціальної політики України. URL : <https://www.msp.gov.ua/>

8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)

1. Платформи для вдосконалення навичок і саморозвитку. Міністерство освіти і науки України : вебсайт. URL : <https://mon.gov.ua/news/platformi-dlya-vdoskonalennya-navichok-i-samorozvitku>
2. Права людини для відкритих суспільств : вебсайт. URL : https://www.coursera.org/learn/humanrights/?utm_source=chatgpt.com
3. International Human Rights Law : вебсайт. URL : https://www.futurelearn.com/experttracks/int-human-rights-law?utm_source=chatgpt.com

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Успіхи і досягнення в науці. URL : <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/index>
2. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. URL : <https://visnyk-juris-uzhnu.com/>
3. Актуальні питання в сучасній науці. URL : <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index>
4. Аналітично-порівняльне правознавство. URL : <https://pedagogicaljournal.luguniv.edu.ua/>
5. Юридичний електронний науковий журнал. URL : <http://lsej.org.ua/>

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Moodle	Система управління навчанням (LMS), організація дистанційного та змішаного навчання, контроль знань	Вільний корпоративний доступ (open source)
Zoom	Онлайн-лекції, семінари, відеоконференції	Безкоштовна версія з обмеженнями / ліцензія
Coursera / EdX	Доступ до масових відкритих онлайн-курсів (МООС)	Вільний доступ (частково платні сертифікати)
Google Scholar	Наукова база для пошуку літератури, статей, досліджень	Вільний доступ
Scopus / Web of Science	Міжнародні наукометричні бази даних для дослідницької роботи	За ліцензією (передплата ЗВО)
Canva / Adobe Express	Створення презентацій, інфографік, візуальних матеріалів	Canva – freemium, Adobe – ліцензія
MS Office / LibreOffice	Текстові документи, таблиці, презентації	MS Office – ліцензія, LibreOffice – вільний доступ
SPSS Statistic	Статистичний аналіз первинних даних	Обмежений вільний доступ з подальшим придбанням ліцензії
Gemini, ChatGPT та ін.	Розрахунок вибірки, обчислення дизайну вибірки	Вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	спеціалізований кабінет № 48
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	Платформа Moodle